

BUNUL ECONOM

REVISTĂ PENTRU AGRICULTURĂ, INDUSTRIE ȘI COMERCIU

ORGAN AL: „Reuniunii Economice din Orăștie“ și „Reuniunii române de agricultură din comitatul Sibiiului“

ABONAMENTE:

Pe an 4 coroane (2 fl.); jumătate an 2 cor. (1 fl.)
Pentru România și străinătate 10 lei pe an.

APARE:

În fiecare Duminică.

INSERTIUNI:

se socotesc după tarifa, cu prețuri moderate
Abonamentele și inserțiunile se plătesc înainte.

Prin voință și muncă.

De curind s'au împlinit 200 de ani dela nașterea aceluia, care a dat omenirii unul dintre cele mai strălucite exemple despre ce poate omul să ajungă și să dobândească, dacă voește și muncește. Acest bărbat a fost *Benjamin Franklin*, pomenit cu ocazia aceasta de toată lumea cultă, cu toate că în zilele noastre, când lupta națională și economică să desfășură cu atâta patimă oarbă, nu prea rămâne aceleiași lumi răgaz și pentru aducerea aminte și sărbătorirea caracterelor mari, ce au trăit vre-odată. De aci încă să poate deduce însemnătatea ce i-să da memoriei acestui bărbat, care a adus prin știința-i agonisită, așa mari servicii neamului omenesc peste tot, nu numai patriei sale restrinse.

Benjamin Franklin s'a născut, ca al 16-lea copil al unui săpunar sărac din orașul Boston, în anul 1706. Când a fost de 12 ani a intrat ca învățacel în tipografia fratelui său, la foaia căruia nu peste mult a și început să scrie. Cu 17 ani a trecut Oceanul și a mers la

Londra ca să se perfecționeze în arta tipografiei. După 3 ani să întoarcă la Filadelfia și deschide o tipografie proprie, care în scurtă vreme a luat un avânt nemai pomenit. Aici și-a înființat imediat renumita »Gazetă de Pensylvania« și totodată a editat o bibliotecă în volumele căreia s'a distins ca un bun scriitor popular.

În curind a ajuns judecător de pace și membru în sfatul orașenesc, apoi directorul general al postelor și deputat în reprezentanța țării. El e cel dintâiu, care la anul 1734 constată că fulgerul este un fenomen electric și descoperă parafulgerul (paratonerul). Tot el e descoperitorul pressei pentru tipărituri după clișee de cupru ș. a. Dela anul 1747 el să pune în fruntea partidei populare și reprezintă ideile federațiunii americane. El crează pe spesele lui o miliție care să fie pept cu Francezii ce făceau invaziuni din Canada, și lăsă să se ridice întărituri de graniță contra indienilor. El a fost deputatul Pensylvaniei în Anglia (căci pe-atunci statele unite Nord-Americane erau colonie englezească, precum e încă și azi Canada).

La 1775 reîntors din Anglia la Filadelfia, a luat parte la redactarea

manifestului de independență a statelor unite Nord-Americane, publicat la 4 Iulie 1776. Pentru războiul independenței a dat din propria avere 110.000 florini. În anii următori cele 14 state unite ale Americii de Nord l'au trimis la Paris ca ministru plenipotențiar, aci încheiă cu Francezii, la 19 Aprilie alianță, iar cu Anglia încheiă pacea dela Versailles, prin care statele unite Nord-Americane să declare de neatârătoare. El muri în Aprilie 1790 în etatea înaintată de 84 ani în Filadelfia.

Acesta ar fi mersul vieții lui în trăsături mari. Rari sunt acei bărbați, cari au dezvoltat o activitate așa de multilaterală și rodnică ca Franklin. În istorie să face amintire de Michelangelo, care s'a distins ca architect, pictor și sculptor; de Dürer, care era pe lângă meseria lui de inginer și un pictor și matematician renumit; de Goethe, care a întrunit în persoana lui cea mai înaltă artă poetică, talentul bărbatului de stat și cunoștințe întinse din istoria naturală. Dar nici unul dintre acești mari între cei mai mari, nu au început ca simplu meseriaș, nici unul dintre ei n'au înzestrat omenirea cu descoperiri, cari să privesc de cele mai însemnate în istoria lumii întregi.

FOIȚA

Buchetul de camelii.

(Urmare și fine)

Incepu a cânta la instrument, dar' violina lui suna timid și cu nesiguranță și arcul era purtat cu stângăcie ca și când degetele i-ar fi cu zgîrci.

Expresia neplăcerii începu a se auzi iciclea tot mai des prin public. Ole Bull auzi vnetul surd a-l imputărei, șueratul și tropotul, în fantazia lui jucau și notele, ca și niște pitici nebunatici.

Însă trebuia să se facă stăpân și asupra bălaurului cu multe capete — asupra publicului — trebuia săi privească în ochi; deci își aduna toată puterea voinței, de care dispunea: dar zărirea privirilor ironice îl aduseră într'o confuziune și mai mare; își îndreptă

apoi privirea asupra unei loge ce să părea a fi goală. Dar în minutul acesta în loge apăru un bărbat, care-l măsură cu o privire atât de ironică, încât își perdu și ultimile rămășițe ale prezenței. Nu mai văzu și nu mai auzi nimic, urechile îi sunau și ochii îi schinteiau, până-ce o convulsivă tremurare îi scutura trupul.

Era adecă perdut cu totul. Numai o minune îl mai mântu. Dar de unde îi putea veni ajutorul? Doar de dincolo dela dna Malibran, unde își îndrepta acum ochii săi rugători? Fața nu i-o văzu. Numai lustrul deschis al vestmântului ei și pe vestmânt buchetul de camilii i se oglindii în ochii lui rătăcitori. Nu mai știa că cântă ori nu, dar zărirea florilor îi readuse aminte fapta Mariettei.

În fantazia lui văzu iarăși pe copilă, cum privea asupra lui cu fața inspirată și cum cu simplitatea ei copilărească îi ceru dela Precurata vergură binecuvântare. Un

fior îi trecu prin vine, și simți cum trece toată frica și suprindearea. Incepu acum a melancolisa. Să vedea pe drumul cătră Pistoria, auzi glasul rugător al Mariettei, cum pășia alături cu el prin pădure. Păsările cîrpiu dulce pe ramuri, și de ceea-ce fantazia îi aducea aminte să transpunea în sunete sublime. Intra în casa mizeră a părinților Mariettei, zări pe bărbatul gemând de durere și pe femeia tânguindu-se și violina-i plângea, plângea cu amar.

Zări apoi pe copila disperată, cu ochi strălucitori și pe coarde alunecă un glas tremurător. Cu suflet mișcat părăsi căsulia. Marietta să grăbi după el, îl ajunse. Mulțumitoare îi săruta mâna și-i predete florile, cerând binecuvântarea ceriului asupra lui, atunci cântecul instrumentului suna serios și sărbătorește, ca glasul clopotelor.

În fantazia lui cu buchetul de camelii în mână cu pieptul pătruns de acel simțământ dulce, că a săvârșit o faptă bună pași

Astfel să făcu din învățacelul tipograf, care părăsi orașul său natal în anul 1723 cu un dollar în buzunar, prin tăria voinței, prin inteligență și printr'o nesăcată sirguintă de muncă, unul dintre oamenii cei mai bogați ai orașului Filadelfia, guvernatorul statului Pennsylvania, ministrul și ambasadorul statelor unite și un mare învățat și literat.

Franklin deveni prototipul americanismului adevărat. El dimpreună cu prietinel său Washington, au deschis drumul unei lumi nouă, unde fiecare om care voiește și muncește bine, poate trăi și înainta, unde nu să pun celui ce are voință și putere de muncă, stăvile sociale și religioase. În statele pentru a căror neatîrnare a lucrat cu cuvântul și cu fapta acest mare bărbat, până în ziua de azi domnește, fără privire la neam, religiune și altele, cea mai mare egalitate ce să poate închipui între oameni. — »Noi suntem toți copiii pământului și-ai mărilor«, a zis Franklin într'o lucrare a sa, »și chiar dacă vom poticni vre-odată și vom cădea la pământ, să ne dea și inspire atingerea aceasta cu pământul-mamă, unde zace cenușa scumpă a părinților și strămoșilor noștri, voință și putere nouă, pentru-ca să reîncepem tot din nou lupta vieții«.

Din țeară și din afară.

Conflicțul vamal între Austro-Ungaria și Sârbia.

După cum am amintit în numărul trecut, Sârbia bate în retragere față de Austro-Ungaria. Guvernul sârb n'a cutedat să supună spre dezbateră și aprobare proiectul uniunii vamale cu Bul-

garia parlamentului sârbesc, ci a amânat lucrul acesta însemnat pentru care s'a făcut atâta vorbă pe timp nehotărât. Sântălege Bulgaria face obiecțiuni guvernului sârbesc din cauza aceasta și din cauza că Sârbia vrea să subordineze uniunea vamală cu Bulgaria tractatului comercial cu Austro-Ungaria. Azi să telegrafează deja din Belgrad că în cercurile guvernamentale să vorbește că săptămâna viitoare să va face un schimb de note diplomatice între Sârbia și Austro-Ungaria, prin cari să se aplaneze conflictul ce să iscase, și în urma cărorora să va relua iară firul întrerupt al negocierilor pentru încheerea convenției comerciale.

Înainte. Acordurile sunau vioiu și vesel. Trecu apoi în fantazie prin livadia unde paserile concertau în codrii frumoși. Aci glasul vioinei deveni fermecător și sublim. Sfârși. În sală domnia o liniște mortală. Semnele displăcerii dispăruseră de mult. Ole Bull făcu un compliment și să găta să easă. Deoarece tăcerea înghețătoare să rupse. Sala răsuna de aplausele publicului. Numele lui îl auzi rostindu-se din toate părțile.

După-ce să făcu liniște, cu acelaș succes preda un sonet de a lui Spohr, cu care de nou își dobândi recunoștința ascultătorilor.

Al treilea punct a fost o piesă de a lui Beriot. Arcul în sărituri mari juca pe strune, prinsăturile duple și arpegii succésără cu istețime admirabilă și cântecul luneca peste octavele chromatice cu o uimitoare îndemănare. Deveni stăpânul nedisputabil al vioinei sale, și putea să privească asupra ascultătorilor cu curaj, ba încă își putea întoarce privirea și asupra țogei.

Acel bărbat, a cărui privire îl adusesese în confuzie, era tot acolo, însă acuma priviau

Rusia.

În toate părțile, ale întinsei împărății rusești, revoluția s'a liniștit. Vestile ce vin acum din Rusia confirmă tot mai mult adevărul asupra adevăraților pricinitori ai revoluției, și aceștia n'au fost alții, decât socialiștii internaționali ajutați de banii capitaliștilor din străinătate. Condamnările la moarte și executarea revoluționarilor urmează și acum încă, dar' la noi ajunge vestea numai despre executarea a unui anumit fel de oameni, după cum reese din telegrame de următorul cuprins: agitatorul Strauss a fost condamnat la moarte prin ștreang și executat; revoluționara L. Wolkenstein a fost împușcată din cauza înscenării unei revolte în stradele Wladivostocului.

Francia.

Dieta republicei Francia a primit anul trecut o lege, prin care s'a hotărât despărțirea bisericii de stat. La dezbateră acestei legi de separațiune, mai mulți deputați au propus în luna Aprilie anul trecut, ca averile ce trebuie să

de acolo asupra lui doi ochi, cari străluceau de admirațiune.

La ultimile accente publicul erupse de nou în aplause. Toată lumea amintea numele lui. De multe-ori trebui să se arete publicului. În imperiul artei un împărat nou își ocupa tronul. Când să întoarse în antisambră stătea înaintea lui cântăreața și bărbatul din logea întunecoasă.

— Iubite amice — zise ea cu fața aprinsă de bucurie, strângându-i călduros mâna, — nu voesc a exprima laude deșerte, ci trebuie să-ți mărturisesc, că aceasta a fost minunea cea mai frumoasă din viața mea! Permite-mi însă, ca să-ți recomand pe dl Beriot, mirele meu și soțul d-tale în artă.

Beriot era foarte agitat.

— D-le, d-le, — bălbăi, — când team auzit începând piesa mi-ai părut a fi unul dintre cei mai de compătimit începători, iar acum, când ai sfârșit concertul recunosc cu tot respectul, că ești artist. Când m'iam auzit opul meu mi-se părea a fi ceva nou, — necunoscut. O așa predate n'am auzit nici-odată.

le dee republica bisericii, să se asigure pentru toate timpurile prin inventar luat de autorități. Propunerea s'a și primit. Acum a venit vremea ca autoritățile să-și împlinescă datoria aceasta hotărâtă de lege, și au luat bisericile de-arindul, ca să ia inventarul tuturor lucrurilor de preț, ce să găsească în aceste case ale lui Dumnezeu. Aceia însă, cari țin tare la întocmirile cele vechi, franțozesti, clericali și naționaliști, s'au opus autorităților. Acestea folosindu-să de puterea polițienească, au dat naștere la niște tulburări ce s'au lătit peste țeara întregă. Asa de ex. în orașul Montpellier luarea inventarului nu s'a putut face, deoarece biserica era încunjurată de mii și mii de credincioși, când s'a prezentat comisiunea. Aceasta recunoscând starea primejdi-oasă, ca să încungiure ciocniri cu urmări grele, mai bine a amânat inventarizarea. Nu tot așa de precaute au vrut să fie autoritățile din capitala Paris. Aci încă era să se ia inventarul bisericii Sf. Petru, care e zidită în acea parte de oraș, unde locuiesc mai ales Francezii cei de neam mare, dar' lucrul n'a mers așa de ușor, căci o mulțime nenumărată de oameni ocupase atât interiorul bisericii, cât și curtea bisericii și cu nici un preț nu voiau să lase să treacă funcționarii încredințați cu facerea inventarului. Prefectul poliției a provocat mulțimea să se depărteze, dar' ea nu să mișca din loc. Tinerimea închisese ușile bisericii și le baricadară cu scaune și alte obiecte. Văzând prefectul, că cu poliția nu isprăvește mult, a chemat pompierii întru ajutor. Aceștia au căpătat poruncă să spargă ușile, dar' după-ce au spart ușile, au dat de baricade. Atunci prefectul a comandat pompierilor să împoaște pe cei adunați în biserică cu

Dar' și dela tine plăcută Felice — zise întorcându-se spre artistă — trebuie să-mi cer iertare. Iartă-mi nebunatică mea mânie, cu care am voit numai să te aduc în confuzie — Grație celui pocăit — replică agrăita.

— Însă cum să-mi arăt mulțumita față cu d-ta, d-le Bull? Că câștigul îl vom împărți să înțeleg de sine; însă dacă ți-ai putea da ceva semn de aducere aminte de aceasta însemnată seară, atunci m'ăși simți foarte fericită.

— De-mi este permis am o rugare — zise în ton tremurător Ole Bull, — reînăpoiează-mi buchetul de camelii.

— Buchetul de camelii? tresări Beriot.

— Da, buchetul de camelii! — Repeta cu șireție d-na Malibran.

— Trebuie să știi, iubite Charles, că la rugarea mea dl Ole Bull îmi dădu acest buchet cu ocaziueea vizitei de ieri, când ma rugat, să poată lua parte la concertul nostru. El a fost acel cunoscut din Paris, pe care l'am tănuț!

apă, ca să deschidă. În curând biserica să umplu cu apă, încât cei din launtrul ei, uzi până la piele, n'avură încătrău, deschiseră în sfârșit intrările în biserică. Bătăile ce s'au iscat în decursul acestor întâmplări, au avut de urmare 50 arestări. Între cei arestați să află foarte multe persoane cu mare trecere, și alte 50 persoane au fost rănite, unele dintre ele mai greu.

Roadele însoțirilor în străinătate.

Pe când la noi însoțirile de tot felul, abia sunt la începutul existenței lor, ba pe cele mai multe locuri lipsesc cu desăvârșire, pe atunci în străinătate acelea, au și început a aduce roduri îmbelșugate.

Roadele însoțirilor sunt de două feluri: materiale și morale. Cele materiale se țin de împărțirea dividendelor sau a câștigului după capitalul depus la fundarea aceluia, iar cele morale să țin de dedarea oamenilor la omenie (cinste), regularitate, lucru, punctualitate și iubire față de deaproapele lor.

S'a constatat, că cu cât un popor stă pe o treaptă mai înaltă de cultură și moralitate, cu atât se poate desvolta acela apoi mai ușor și pe terenul economic și al însoțirilor de tot felul și din contră: cu cât acela stă pe o treaptă mai de jos a culturii și moralității, cu atât rămâne el apoi mai îndărăpt și pe terenul economic și al însoțirilor.

Poporul nostru a fost până acum unul dintre acelea, care a fost mai îndărăpt rămas pe terenul economic și al însoțirilor. De aceea trebuie să-i dăm o creștere de însoțire, ca aceea, prin care el să se deprindă nu numai la

chivernisirea capitalului său privat sau social, ci și la ridicarea nimbului moral al însoțirilor și prin acestea și al cetățenilor săi, cari sunt în legătură cu societățile, cari lucrează în mijlocul lor.

Ca să vază și conducătorii însoțirilor noastre, cum lucrează societățile din străinătate, vom arăta aci câteva date statistice despre roadelile morale ale aceluia.

În Anglia, unde însoțirile de tot felul au ajuns la cea mai mare izbândă, se dau anumite procente din câștigul aceluia, nu numai pentru creșterea bărbaților, ci chiar și pentru a femeilor și a copiilor; se țin prelegeri pentru lățirea ideilor de însoțire între popor; să înființeze cursuri pentru învățătura tinerilor meserieși; să țin sărbări și maiiale cu copii de școală, prin cari să preamărească și cânte în versuri izbândă însoțirilor de tot felul ș. a.

Însoțirile din Anglia au dat numai în decursul anului 1903, 78,499 punți șterlingi pentru scopuri de cultură. Bibliotecile însoțirilor din Lancaster și Yorkshire în număr de 55 au avut 300.000 tomuri de cărți cu 400 sale de cetire. Din științele meseriilor, economiei și ale însoțirilor au depus examen în decursul anului 1904, 1273 de cetățeni, iar 2000 de copii au ascultat anumite cursuri de meserii.

La cursurile înființate de însoțirile din Manchester și Glasgow, au luat parte numai în anul dintâi 200 de ascultători, între cari multe femei. Ascultătorii cursurilor se supun apoi la sfârșitul aceluia unui examen public și primesc atestate despre absolvirea aceluia.

În Dania însoțirile de tot felul au aflat un pământ și mai pruncios dezvoltării lor, ca prin alte state, de oare-ce episcopii Kold, Kristen și Grundvig încă

din anul 1844 au înființat cea dintâi academie populară, în care s'au pregătit apoi tinerii în vârstă de 18—25 de ani pentru viața practică. Astăzi numărul academiilor populare de acolo, e de 98 și au fost cercetate în decursul an școlastic 1898—1899 de 3491 bărbați și 2646 femei, dintre cari numai 341 au fost locuitori de pe la orase, iar restul au fost tineri și tinere de plugari și meseriași,

În academiile numite, nu se învață științele în teorie, ci practica aceluia, adecă de ce un econom harnic și un meseriaș iscusit are neapărată trebuință pentru viața de toate zilele.

Văzând rezultatele cele frumoase, la cari s'au ajuns prin academiile populare, președintele societății de conzum Unio-Jørgensen, au pus la cale înființarea cursurilor pentru studiarea însoțirilor, cari în Dania au ajuns niște rezultate foarte îmbucurătoare.

Materialul de învățământ este ales, nu numai din cercul însoțirilor de tot felul, apoi cunoașterea acestora, purtarea comptabilității (socotelilor) și a prețului mărfurilor, dar și cu privire la înrîurinta aceluia asupra moralității cetățenilor, apoi cu privire la viața familiară și de însoțire a aceluia să pune un preț deosebit. Acestor cursuri și și academiile populare este a să ascrie aceea izbândă de necrezut, că acolo toți cetățenii să privesc ca o mare familie, membrii căreia trebuie să lucreze fie-care pentru înaintarea și înflorirea marelui familii, adecă a patriei comune.

Germânii cari stau pe o treaptă destul de înaltă a culturii, în privința aceasta încă nu să prea pot lăuda, de oare-ce ei încă să luptă tot cu greutatele începutului. Ce e drept, că la academiile lor de științe din Bonna, Vürtenberga, Berlin, Darmstadt, Breslau, Halle și Jena să mai propune câte ceva și despre științele economice și ale însoțirilor, ba pe unele locuri au început a să înființa și anumite cursuri de câte 5—6 săptămâni pentru lățirea cunoștințelor practice pentru cetățeni, totuș până acum ei n'au putut ajunge rezultatele Danezilor.

În Austria încă să țin de un timp încoace anumite cursuri pentru lățirea cunoștințelor practice între cetățeni. Dar lucrarea aceasta s'a restrins până acum mai cu seamă asupra purtării socotelilor pentru meseriași și neguțători. Numai acum mai de curând, au început a cunoaște și acolo, că trebuie să se pună un preț deosebit și pe studiarea însoțirilor și înrîurinta morală, ce o au acestea asupra cetățenilor de tot felul.

În orașul Bern în Helveția să țin de 10 ani încoace prelegeri regulate despre însoțirile de tot felul. Pentru membrii și copii acestora, societatea de conzum Unio mai ține și anumite cur-

— O, acum toate le pricep — strigă Beriot.

— Iartă-mă încă odată, scumpa mea Felice! Mii de iertări pentru jalușia mea oarbă! — Pasionat li apucă mâna și o sărută cu inimititate.

— Fie-ți împlinită rugarea, pretine dragă, — zise artista către Bull, aruncând priviri amoroase spre Beriot, — aici este floarea. Însă de ce ceri acest buchet.

— O cauză deosebită mă îndeamnă a face aceasta — răspunse artistul luând camelele plin de bucurie.

O cauză deosebită! Acestai lucru admirabil! Atunci trebuie să ne provestești istoria acestui lucru îndată după cină, la care cu acestea îmi permit a te invita, eu la rândul meu încă voi desface valul, ce acopere secretul, cum te-a ajutat buchetul de camelii la pășirea d-tale în public,

— După-ce să sfârși concertul și să petrecu cina — lângă șampanie povesti Ole Bull ascultătorilor săi atenți istoria buchetului de camelii.

Inima îndurătoare a d-nei Malbran fu adânc pătrunsă la auzul acestei istorii. În ziua următoare întovărășită de Beriot și Ole Bull cerceta și ea pe părinții Mariettei. Medicul adus îngrijii de acesti nenorociți cu toată abnegațiunea, iar Ole Bull îi provăzu cu vîptuale, cu vestminte și când peste câteva zile părăsi Florența îi lăsă Mariettei o sumă, care mai târziu ajută acestei familii a duce un trai mai bun.

Ole Bull însoți părechea de artiști la Roma, Neapol, unde di preună cu ei au pus în admirare pe cunoșcătorii de artă. Renumele lui a fost întemeiat cu pășirea în public din Florența. Călătoria lui a fost asemenea unei mers triumfal; pretutindenea, unde sosia, era îngrămădit cu recunoștință și onoruri.

Dar între toate obiectele scumpe, ce a adus cu sine din călătoriile sale, nici unul nu ia fost mai scump ca acel tesaur, căruia îi poate mulțumi gloria sa și care îl purta pururea cu sine, buchetul de camelii al Mariettei.

suri pentru însușirea cunoștințelor practice. Însoțirea centrală de conzum din Basel, ține niște prelegeri ilustrate, cari apoi au o înrîurintă și mai însemnată asupra ascultătorilor, ca cele predate numai cu graiul viu.

În Finia, care este o parte constitutivă a Rusiei, pe lângă prelegeri și cursurile aranjate pentru popor, să mai trimit și anumiți învățători ambulanti (călători), cari apoi prin prelegerile lor ținute cu tot satul, lătesc ideile însoțirilor de tot felul, până și în straturile cele mai de jos ale poporului.

După-cum am zis și mai sus, până acum s'a pus un preț deosebit, nu numai la noi, ci și în străinătate mai cu seamă numai pe chiverniseala (administrarea) capitalelor depuse pentru înființarea băncilor și a însoțirilor de tot felul și pe împărțirea câștigurilor între membrii acelora. Pe viitor însă va trebui să facem și noi tot mai mult pentru partea a doua a însoțirilor, adică pentru partea morală. Va trebui deci, ca băncile și însoțirile noastre să mai voteze anumite procente și pentru bibliotecile populare, apoi pentru anumite cursuri de adulți, pentru prelegeri populare ș. a., de oare-ce partea cea mai mare a publicului, care are afaceri cu acele, până astăzi încă nu e în curat cu scopul, ce-l urmăresc ele în mijlocul lui.

Ioan Georgescu

Ținerea și îngrijirea vitelor.*)

Alegerea și ținerea vitelor de prăsilă este un lucru însemnat; un izvor de bogăție?

Pentru ca vita să fie frumoasă și de preț nu este destul ca ea să se tragă dintrun neam bun, ci trebuie să fie și bine hrănită și îngrijită. În această privință greșesc cei mai mulți țărani. Având de obicei puțin și rău nutreț, ei cred că cu cât vitele vor mânca mai puțin cu atât mai puțină cheltuială să face și cu atât mai mult vor câștiga.

Primăvara până nici nu s'a dus zăpada, până nici nu sa desghețat pământul, vitele să trimit la »pășune«. Iar toamna rămân la pășune până ce cade zăpada groasă, care acoperă pământul. Și dacă ne întrebăm, că au vitele ce mănca la pășune, dăm din umeri și ne zicem: apoi acasă încă n'au ce mânca. O vită nutrită cu nutreț puțin și rău nu poate da înainte, fie ea din neam cât de bun. Ea slăbește, nu poate crește și tînjește. Dacă o astfel de vită are să tragă poveri, poate ea trage, dacă de abia își tiră oasele? Vaca ruptă de foame de unde să-și umple ugerul, ca

* Cumpărați și citiți »Ținerea și îngrijirea vitelor de Eugen Brote, costă numai 12 crețari și să poate procura la toate librăriile.

să ne dea lapte? Poate da măcelarul bani pentru o vită, care n'are carne și grăsime, ci numai piele și oase?

Așadar' dacă voim să avem vite frumoase și de preț, trebuie să le hrănim bine.

Cei mai mulți știu, că așa trebuie să fie, dar' zic că n'au pășuni bune și n'au nutrețe destule. Dacă să cumperă nutrețele — apoi sănătate bună câștig!

Este adevărat, că pășunile de obicei sunt foarte slabe. Moșia este puțină, cam rău îngrijită și dă puține nutrețe și și acestea de multe-ori rele. Iar' cu fin de cumpărat în împrejurările noastre nimenea nu poate să țină vite.

Năcazul cu ținerea vitelor este dar' mai ales lipsa nutrețurilor bune și ieftine. Nici că să poate să fie altcum. Să ne dăm numai bine seamă despre aceea-ce facem noi, pentru-ca să avem nutrețe. La livezi și la finațe nu ne gândim decât atunci, când să apropie vremea coasei. Colo cătră Sf. Petru dăm un ocol pe la livadie să vedem cum stă iarba, este ea de coasă? Dacă primăvara sau vara erau secetoase, iarba a rămas cam rară. »Doar' mai dă Dzeu vre-o ploaie să se indesească«, și ne hotărîm să nu punem cosași până colo mai încolo. Iarba este însă bătrâncioasă, în unele părți s'a și uscat în picioare, dar' dacă ploauă »otăvește«. Când a sosit vremea ei, cosim, uscăm iarba și finul plouat-neplouat, cum a dat Dzeu, îl punem bine pentru iarnă. La finațele dela deal numai în postul Sf. Mării mergem și ne ducem de-adreptul cu coasele, »căci oamenii au intrat în finațe« și noi trebuie să cosim iarba așa cum e, căci »să slobod vitele«.

Atât și nimic mai mult, este totul ce face țăranul, pentru-ca să se îngrijească de nutreț pentru iarnă la vite.

În rindul viitor vom urma că ce e de făcut în privința acestui rău.

LEGEA

DESPRE ECONOMIA și POLIȚIA de CAMP

(Art. XII. din 1894.)

—«»—

(Continuare).

§. 104. Antistele comunal face dispoziții cu privire la ținerea vitelor ce i-s'au adus (predat) și în restimp de cel mult 48 de oare avizează pe stăpânul vitelor și pe păgubit, dacă îi știe cine sunt ei, și provoacă pe cel păgubit, ca în restimp de opt zile să se declare: dacă cere desdaunarea ori ba? căci, în cas contrar, vitele să vor trimite stăpânului lor.

Dacă cel păgubit și-a format cererea de păgubire, atunci antistele comunal va face încercare să aplaneze afacerea între păgubaș și păgubit pe cale pacinică; dacă însă asta nu succede, atunci

va statori speșele de intertenție (susținere) a vitelor și o sumă anumită pe care va avea păgubașul s'o depună ca garanță, apoi va da stăpânului vitele sale.

Aceasta hotărâre a antistelui com. este apelabilă, dar numai cu privire la mărimea sumei cerute ca garanță, și numai pe lângă depunerea ei.

§. 105. Dacă proprietarul vitelor zălogite nu se arată (ivește) în restimp de opt zile dela dispoziția antistelui comunal, nici nu ofere altfel de garanță, atunci vitele zălogite se vor vinde pe lângă licitație publică, vestită (publicată) în regulă.

Prețul (banii) ce va incurge se va întrebuița așa, că mai întâiu se vor acoperi speșele întreținerii vitelor, compețința aducerii »taxa mânaciului« (hajto pénz) și speșele de licitație; după acoperirea acestora, se va acoperi gloaba (mulcta, kárdij, Busze) și paguba cauzată.

Plusul care ar mai prisosi eventual se va arăta în restimp de un an, computat dela ziua comiterii pagubei; în cas contrar, jumătate din prisos rămâne comunei, jumătate va incurge în cassa fondului economic regnicolar.

Asemenea se va proceda și cu vitele aflate fără stăpân (»de bitangă«).

§. 106. Uneltele (sculele) luate și inmanuate (predate) antistelui comunale precum: instrumentele, zălogurile, le va lua antistea com. sub îngrijirea sa, și cel mult în restimp de patruzeci și opt de oare va încunoștința despre aceasta pe proprietarul lor și pe păgubit, dacă știe cine sunt ei, și pe acest din urmă îl avizează, că dacă în restimp de opt zile nu-și va cere despăgubirea, sculele (uneltele) luate în zălog se vor restitui proprietarului lor.

Dacă omul păgubit va cere în termen de opt zile despăgubire, atunci antistele comunal va face încercarea ca să se aplaneze; nu succede, atunci va lua în deposit o sumă statorită de antistele com. ca garanță, eară uneltele zălogite le va restitui proprietarului lor. Aceasta dispoziție a antistelui com. este neapelabilă.

Uneltele zălogite, dacă sunt distructive (se strică de sine) pot fi numai decât prefăcute în bani (vândute).

§. 107. Dacă păgubitul în restimp de opt zile nu-și cere paguba, eară proprietarul uneltelor zălogite nu se arată (ivește) în acest restimp, ori că el nu oferă altă garanță, atunci uneltele zălogite pot fi vândute.

Din prețul uneltelor vândute se vor acoperi în prima linie tacsă mânaciului (a gornicului care aduce uneltele) și speșele avute cu licitația lor; după acoperirea acestora se va acoperi gloaba și paguba cerută.

Banii cari ar rămânea eventual ca prisos se vor inmanua proprietarului

uneltelor zălogite, dacă el să arată în restimp de un an dela ziua întâmplării pagubei, în cas contrar va încurge în favorul săracilor din comună.

§ 108. Deodată cu globirea va decide forul competent și în privința cheltuielilor ca și în meritul despăgubirii.

(Va urma)

Agricultură.

Ce să poate sămăna mai din vreme?

Tot lucrul la vremea lui, este un adevăr de care adesea mulți plugari nu țin îndestul seamă. În privința sămănatului încă să fac abateri dela acest adevăr spre marea pagubă a celor cel nesocotesc. Sunt o seamă de plante, cari să pot sămăna primăvara cât de timpuriu. Nu le strică, fiind sămănate chiar în Februarie. Intre aceste să numără plantele leguminoase, mazărichia și altele, apoi trifoiul, lucerna și orzul. Plugarii să nu lase privilegii potrivite pentru sămănatul în Februarie; ci desghetându-se și zbidinduse pământul, să samene fără nici o îndoială plantele amintite. Dacă în urma sămănatului s'ar strica timpul, dacă ar și ninge, sămănturile din vorbă nu sufer din această pricină. Ele trag mult folos din mustul zăpezii, înaintează în creștere și luptă mai bine cu seceta, ce nu arareori su înstăpânește în timpul primăverii. De contră, amânându-se sămănatul, astfel de plante foarte adeseori nu răsar până întrun târziu și, din pricina secetei, cresc numai cu anevoie, iar dezvoltarea lor deplină este zădărnicită pentru totdeauna.

Acestea cauze ne îndeamnă a stăru, că în deosebi sămănatul trifoiului, lucernei și mazărichei, frații plugari săl săvârșască cât mai de timpuriu.

ANDREIU ȘAGUNA.

—*—

(Continuare)

Ostenelele lui nu avură nici pe departe mângăerea de a-și fi văzut visul cu ochii. Vrășmașii noștri de veacuri erau mult prea puternici decât să poată purta lupta cu puțină izbândă și durerea lui crescă când să văzū părăsit chiar de ai să-i, cari din ură și invidie în loc să-l, sprijinească, birfeau și huleau înaintea poporului pe arhierul ce ne purta mântuirea.

Când să văzu înșălat în asteptările sale, amărît în suflet că nu putu duce în îndeplinire dorința lui cu câștigarea deplină a drepturilor și îndreptățirilor poporului său, își întoarsă ochiul cuminte asupra bisericii. Știa el bine, că biserica și credința curată în Dzeu, au fost singurele cari ne-au păstrat preste toate vremile de ne-au potopit aspirările nemiloase. Biserica nea ocrotit supt aripele

sale de vijeliile și furtunile, ce să descărcau din vreme în vreme peste noi, ea nea ferit de toate rele și ne-a adăpostit până era în puțință. Dela anul 1700 decând cu unația slăbi și puterea acesteia și era aproape să se prăbușească și uitarea să-și întindă vâlul peste ființa ei și tot-odată peste a poporului credincios, dacă Dzeu nu ne trimitea cu o oară mai nainte pe mirele voinic și frumos, care să-și mântuească mireasa sfâșiată din ghiarele perirei. Insuși Șaguna spunea într'o scrisoare către împăratul că »istoria bisericii gr.-or. din Ardeal a fost un șir de nevoi și de suferințe, înfățișând tipul unei roade, care ferecată în cătușe numai din mila suferirii își mai duce viața în amărăciuni«.

Ne putem închipui munca de uriaș ce a trebuit să o săvârșască când la venirea lui na găsit nimic, decât ruine, spunea însuși către împăratul »că pricina sărăciei noastre de astăzi, este, aceea că mâna cea vrășmașă și urmași ne-a răpît câte ne-a fost mai sfinte și mai prețuite« și așa din nimic el trebuia să facă totul, pentru-ca săne-o lasă dreaptă și curată moștanire, cum azi o avem.

Încă în jalba Românilor de pe câmpul libertății scrise el cu litere groasă cererea îndreptățită a neuniților, ca să-și poată reînființa metropolia pierdută dela 1700; dar în val — virtejul vieții de atunci ea nu să rezalza, cum nu izbândiră cele mai multe din cererile Românilor. Șaguna însă nu desnădădui, el începu cu mai mare rivnă și mai multă tărie lupta ce trebuia să o poarte deodată cu mai mulți vrășmași pentru rădicarea bisericii.

În vremea de după 48 când întreaga putere a țării, fără socotința legilor, era în mâinile unuia, când dreptul și dreptatea să socotea numai pentru acela, care era prietin stăpânului, sunt nespuse greutățile cari sărostogoleau în calea episcopului, ce voia a merge tot înainte. Lângă aceste venea și nisuința bisericii papistașe care dorea să ne înghiță și pe noi întrun întărirea aceleia. — nu mai pe jos să lăsa biserica unită, care deși frați buni de sânge, dar' cu dușmănie în credință era potrivnică întăririi noastre și voia cu ori ce preț a ne răpi în apele sale; mai strășnică era însă lupta cu sârbii, cari de când prin unație rămasesem fără păstor, ei ne stăpâniră, iar acum țineau, că numai ei au dreptul asupra bisericii noastre și înaintau mereu scrisori către împăratul, ca să nu se înduplice să se dea ce era al nostru, nici nu voiau să ne dea averea bisericii noastre, câtă ne mai rămasă în urma prădării de odinioară. La toate aceste greutăți mai venia și patima noastră românească că nici odată noi între noi nu ne putem uni, patima urei învrăjbisă o mulțime chiar dintre ai noștri, cari și ei aceiași voiau, dar' urau și întindeau curse lui Șaguna, căci el face și nu ei, deși ei însuși să vedeau neputincioși. Însă greutățile îl oțeleau în luptă. Insuș zicea »Luptele și cursurile mau însuflețit să mă lupt pentru adevărul cel sfânt, precum este unul dintre acele și treaba metropoliei noastre«. Desi singur față cu atâția potrivnici gândului său,

el izbuti a câștiga pe încetul, căci lupta cu neînvinsele arme morale și intelectuale. Inarmat fiind cu pavăza dreptății și a adevărului stoarsă dela cei puternici libertatea bisericii sale și restaurarea vechei metropolii. Mai întâi, când la anul 1860 să arată monarhul aplicat a ne da ce era al nostru, cu mângăere deschisă el sinodul zicând: »Zi mare și însemnată, zi de mare sărbătoare a bisericii din Ardeal și a națiunii române din Austria este această zi«. Deci cu sîrguință alerga în casa deputaților, în casa magnaților, la domnitorul aparând și susținând pretutindenea cauza Românilor, până ce la anul 1868 avu nespuse mângăiere și mulțumire, după 18 ani de trudă de a vedea visul cu ochii, și așa ști recunoscută prin *legi libertatea bisericii sale despărțirea totală de biserica sârbească și înălțarea de nou la rangul de Metropolie*

(Va urma)

Știri de tot felul.

Colegiu electoral. În 26 Ian. st. v. s'a întrunit colegiul preoțesc electoral al tractului Orăștie participând 30 preoți spre a să alege membrii din cler în sinodul protopresbiteral pe un nou period de 3 ani (1906—1909) în conformitate cu prescriesele legii noastre bisericești, cu care ocaziune adevăratul interes pentru afacerile instituțiunei bisericești s'a manifestat.

Secțiunea maghiară la expoziția din București. Marți a ținut comisiunea secțiunei maghiare dela expoziția din București o ședință sub preșidiul membrului în casa magnaților Dr. Francisc Corin. În această ședință s'au primit planurile pavilionului maghiar lucrate de arhitectii Ullmann și Karmann. S'a hotărît să se înceapă cât mai în grabă cu edificarea, ca pe 1 Mai pavilionul să fie gata. Atîția exponenți s'a înștiințat deja, de întreg teritorul rezervat Ungariei este ocupat.

Arangeamentul expoziției vitelor de prăsilă l'a luat asupra ministrului de agricultură, care a și trimis în cauza aceasta un delegat la București.

Tot pentru expoziția din București publică »Erdélyi Gazda« în numărul său din urmă un apel al reuniunei economice maghiare din Ardeal, îndemnând pe economi să ia parte la expoziție. Această reuniune a proiectat și o excursiune științifică în România pe timpul expoziției, prevăzând de persoană 150—200 cor., cei ce doresc să ia parte la expoziție cu această societate să se înștiințeze la redacția organului economic »Erdélyi Gazda« din Cluj.

Societatea meseriașilor români din Blășiu își va ținea adunarea generală ordinară a treia, la 11 Februarie în localul Casinei române.

Matineul școlar dat de studenții gimnazului gr.-or. român din Brașov Duminecă după amiazi scrie »Gaz. Trans«. a intrunit în sala gimnazului un public număros și distins, care a rămas prea satisfăcut de executarea programului. Înainte de toate trebuie să aducem elogiul domnului G. Dima, profesor de muzică, sub a cărui conducere corul studenților a cântat dăoasa legendă a lui Tschaiakowsky și două cântece populare ale lui Vidu («Auzi valea» și »Păc») cu adevărată măiestrie. Acest din urmă cântec la insistența publicului a trebuit repetat. — Fanfara studenților compusă din 21 persoane, sub conducerea d-lui Divorak, nea pus în uimire cu progresul ce l'a realizat. Atât marșul românesc al lui Wist, cât și Hora Sinaiei, și mai ales prea dragălașul vals »Morir sonando« a lui Estrada, au fost sincer și călduros aplaudate. »Hora Sinaiei« a fost bisată. — Ioan Săcăreanu din cl. VII gimn. a declamat cu căldură »Rugămintea din urmă« a lui Coșbuc, iar Nic. Sculici tot din cl. VII. a predat în dialect bănățnesc poezia »Al mai tare om din lume« de Vlad-Delamarina — cu haz. Pe lângă directorul, profesorii gimnazului și fruntașii societății române brașovene, domni și dame, matineul a fost onorat și prin prezența d-lui Fr. Hiemesch, primarul orașului, care s'a exprimat, că a rămas surprins de nivelul artistic al producției.

Cu 106 000 soldați mai puțini. Un oficer a socotit câți soldați are mai puțin armata noastră din cauză că legea recrutării nu s'a putut vota, și a ajuns la însemnatul număr de 106 mii, adică contingentul de recruți ar fi 43.889 înși, recruții honvezilor 12.500, la oaltă 56.389. Dar mai lipsesc și rezerviștii de întregire (Ersatzreservisten) căci se asentează deodată cu recruții. De aceștia sunt 50.000 înși, deci la oaltă cu ceilalți dau suma de 106.389 de soldați.

Curs de limba română pentru oficanți străini. Alexandru Joannovich, vicespanul comitatului Timiș, a luat hotărârea să deschidă în Timișoara un curs de limba română pentru oficanții comitatensi, cari nu știu românește. Cursul s'a și deschis și iau parte la el vre o 40 oficanți. Profesor este dl Al. M. Huță.

În valurile Murășului. O groaznică nefericire s'a întâmplat deunăzi în hotarul comunei Căpâlnaș din comitatul nostru. Mai mulți oameni spărgiau ghiață pe Murăș, ca să o ducă la o fabrică de bere. Deodată o tablă mare de ghiață s'a rupt fără de veste și patru muncitori români au căzut în Murăș și s'au înecat. Numele celor 4 muncitori, cari și-au aflat morțea în valuri,

sunt: Ilie Brancu, Pavel Pomnoc, Ioan Pomuț și Avram Popescu. Cadavrele lor au dispărut în valuri.

Nou institut românesc de credit. În Ceica s'a înființază o bancă sub firma »Ceicana« cu capital social de 100 000 cor. Noua bancă își începe activitatea la 1 Mai 1906.

Groaznică nefericire în biserică. În ziua de »Intimpinarea Domnului« (stretenia) la romano catolici, s'a întâmplat în biserică Aftlerchenfeld din Viena o groaznică catastrofă. Erau adunați către seară în biserică vre o 2000 persoane, mai ales copii și femei, cari veniseră să asculte predica preotului Meszman. Predica era terminată, mai rămânea ca preotul să dea binecuvântarea. Deodată o fată, cuprinsă de epilepsie, a început să sbiere de durere și frică și a căzut la pământ. Un om din apropiere, neștiind ce s'a întâmplat, a strigat: »Foc, foc!«. Mulțimea înspăimântată. Eată jalnica urmare a înfiorătoarei spaimă: Un copil a rămas mort cu capul spart, doi copii au fost răniți așa de grav, încât să aflu pe pragul morții, iar numărul celor răniți mai ușor e de peste 40. Predicatorul Meszman și a dat toată truda să liniștească mulțimea, dar în zadar.

Rasa germană numără în toată lumea după o statistică mai nouă peste 94 de milioane de suflete. Iar cu aceia cari să țin de germani, cum sunt d. e. jidovii din Austria și germania, numărul să urcă la 100 de milioane.

Cu balonul la polul nordic. Poate își mai aduc aminte cetitorii de încercarea îndrăzneată a lui André de a ajunge cu ajutorul balonului la polul nordic, unde încă n'a ajuns pui de om. André a plătit cu viața încercarea lui, căci au trecut de atunci 10 ani și nimic nu sa mai auzit de urma lui. Acum din nou vreau niște americani să facă încercarea aceasta. Balonul care are să servească expediția cea nouă s'a comandat la Paris, și construirea lui să face sub supraveghierea aeronatului Santos Dumont. Balonul va lua cu sine pe lângă mijloacele de trai și sănii, cini, motoare etc. Călătoria o va face 5 înși în luna Iulie anu acesta.

Țăran chemat la împăratul la nuntă. Împăratul și împărăteasa Germaniei își sârbează, peste câteva zile, nunta de argint, adică ziua în care s'au împlinit 25 ani de când s'au cununat. Împăratul a chemat la serbare și pe un țăran din Kansas (America) Stefan Hesse trimițându-i bani de drum ca să poată veni. Pretinia între împăratul Wilhelm și țăranul Hesse e veche. Când

țăranul era soldat, a scăpat din primejdie cu pericolul vieții sale pe împăratul, care atunci era numai prinț și căpitan de companie (Pe împăratul era să l' trântescă calul) În semn de mulțămintă împăratul l-a chemat pe țăran acum 25 ani la nuntă, iar acum îl cheamă la nunta de argint. Țăranul s'a dus bucuros acum 25 ani la nunta împăratului și acum încă va veni la nunta de argint.

Nu există mijloc mai bun de a-ți câștiga sănătatea, ca crucea dublă electro-magnetică R. B. N. 86967 și sute de oameni își mulțumesc recâștigata sănătate și dorul de viață dlui Albert Müller în Budapesta V., Vadász u. 42/G ceea ce dovedește și următoarele două scrisori de recunoștință.

I. *Dlui Albert Müller în Budapesta.* Deoarece crucea electro-magnetică R. B. Nr. 86867 mi-a ajutat foarte mult și cu succes în contra astmei și a reumatizmului nu pot trece cu vederea să nu-ți exprim cea mai sinceră mulțămintă și să recomand acest leac tuturor cu căldură.

Cu stimă: Iovram Kovacevici Dolu Tuzla.

II. *Dlui Albert Müller, Bpsta.* Fiica mea a purtat crucea electro-magnetică R. B. Nr. 86967 contra bătăii de inimă și s'a însănătoșat, pentru ceea-ce îți mulțumesc din inimă.

Stimător: Ioan Leidl, Veșeț.

Folosul merelor. Merele sunt un bun mijloc de a îmbunătăți sănătatea omului. Merele nu numai că dau corpului un nutriment bun, ci ele sunt și o bună doftorie, pentru că conțin acid fosforic mai mult ca ori-care alt fruct.

Mai sănătos este de a mânca mere înainte de culcare, de oarece: 1) au o înrăurire bună asupra creierilor; 2) ușurarea ficatului; 3) aduce omului un somn ușor și linistit; 4) scoate mirosul urât al gurei care vine din pricina dinților stricați; 5) adună acreala de prisos a stomacului; 6) liniștește durerile trântor; 7) ajută la activitatea rinichilor; 8) împiedecă formarea pietrelor în stomac; 9) ajută mistuirea și 10) e un bun leac împotriva durerii de gât.

Este fără păreche crucea dublă electro-magnetică R. B. No. 76967 aflată de dl Müller Albert Budapesta V., Vadász-u. 42/G. căci nu numai omoară durerile cele mai mari, ci are influința binefăcătoare asupra organismului pentru că împiedecă ori ce boală în începutul ei. Intre altele e leac bun contra slăbiciunii și a tremurului după cum dovedește acesta Iosif Werner din Nasic în Slavonia într'o scrisoare adresată dlui Müller Albert.

A apărut nuvela »Năvăliri Barbare« de Lucian Bolcaș în inst. tipografic și de editură »Lucașarul« Budapesta. Să poate procura dela autor cu prețul de 1 cor. și portul 10 bani din Budapesta VII. Izabella tér nr. 3.

Banca națională a României.

Bilanțul general încheiat la 31 Decembrie 1905 arată următoarea circulațiune: Activ — Pasiv 430,668.512 Lei 73 B. Capitalul social 12,000.000 Lei. Fondul de rezervă 21,034.186.80 Lei. Fondul de amortizare 3,105.044.06 Lei. Bilete emise de bancă 273,901.520 Lei. Bonuri de casă 4,500.773.89 Lei. Rescomptul sem. viitor 174.950.79 Depozite de retras 81,040.490 Lei. Compturi curente 34,911.547.79 Lei. Contul profit și pierdere încheiat la 31 Decembrie 1905 arată o circulațiune de 6,072.174.08 Lei. Dividend integral Lei 128 90 de acțiune, semnat de: p. Guvernator: Anton Carp. Director-delegat la serv. comptabilității: Th. Stefanescu.

Târgurile din Ungaria, Transilvania și Banat.

Dela 29 Ian. până la 4. Febr. v. 1906.

Dum.	—	—	—	—
Luni	30.	Segedin (2 zile înainte târg de porci). Simand.	—	—
Marti	—	—	—	—
Merc.	1.	Ațel. Cianadul maghiar. Jbău. Mocrin. Săn-Mărtinul-Homorodului. Soborșin. Soporul de jos.	—	—
Joi	2.	Hațeg.	—	—
Viner	3.	Aita mare. Beius (până în 4-lea). Boroșneul mare. Chibed.	—	—
Sâmb	4.	Covasna. Tușnad. Teiuș (până în 7-lea).	—	—

Duminica fiului rățacir. Ev. 17, dela Luca c. 15. gl. 1, a inv. 1.

Dum	29 M. Ignatie	11 Eufrosina
Luni	30 (+) S.S. V. Gr. I	12 Eulalia
Marti	31 Chir și Ioan	13 Catarina
Merc.	1 S. Muc. Trifon	14 Valentin
Joi	2 Satimp. Dom.	15 Faust
Vineri	3 S. și drept. Sim.	16 Iuliana
Sâmb.	4 Părintele Izidor	17 Constanța

Redactor resp. **ADRIAN CRISTEA****Numai într'o casă,**

în care copii sunt sănătoși și viguroși, domnește fericire și mulțămire. Unul dintre cele mai bune mijloace pentru a avea copii sănătoși este emulziunea lui Scott, o emulziune din cea mai bună unsoare de pește medicinală din Norvegia mestecată cu hipofosfiți de var și națon. Unde să folosește emulziunea lui Scott, acolo nu să află copii debili ori bolnăvicioși și în creștere înapoiți.

Toți copii o iau bucuros, căci emulziunea lui Scott e dulce și plăcută și e miștibilă și pentrustomachul celui mai debil copil.

Pentru veritabila EMULSIUNE a lui SCOTT garantează semnul adaus aici; un pescar ducând pe spate o știucă mare.

Se capătă în toate farmaciile.

Cu provo are la această foaie, trimițând înainte 75 fil. în marce postale servește cu sticlă de model

Dr. BUDAI EMIL 3—10

»Városi győgyszertára«

BUDAPETT, IV., Vá zi-utcza 34/50.

o sticlă veritabilă costă 2 K. 50 fil.

Tusea!Cine nu vrea s'o ia în seamă păcătuiește
contra sănătății proprii!**Caramellele lui Kaiser**

cu marca de scutire „3 brazi“, sunt încercate și recomandate de toate autoritățile medicale ca mijloc contra tusei, răgușelei, catarrhului, flegmei și a catarrhului cronic de grumazi.

4512 atestate dovedesc că împlinesc
ceea ce promit.Pachetul de 20 și 40 bani să capăta la
farmacia**JOSEF GRAFFIUS** în Orăștie.

Nr. 14.

Publicare de licitațiune.

Pentru edificarea școlii gr.-or. române din Orăștioara de sus se va ținea licitațiune minuendă în Orăștioara-de-sus la 5/18 Martie 1906 la oarele 2 p. m. în edificiul școlii.

Condițiunile, planul și preliminarul de spese să pot vedea ori-când la oficiul parochial.

Din ședința comitetului parochial, ținută la 22 Ianuarie 1006.

Ioan Romoșan
paroch.Ioan Baciu
no'ar.

Nr. 110 | 906. vidi:

Vasile Domșa
protopresbiter.**ALTOI****de viță de vie ireproșabili**

precum și capeți (surcei) și rădăcini de viță de vie europeană și americană.

să poate capăta numai la

Prima școală transilvană de viță de vie din Mediaș (Medgyes)

a lui

Mihail Ambrosi,

proprietar de vii și presiidiul comisiei de vierit al societății agricole sășești din Transilvania.

Tipografia „MINERVA“ în Orăștie,

Fondată în anul 1888.

Tipografia „MINERVA“

e provăzută cu cele mai bune mijloace tehnice și fiind bine asortată cu tot felul de caractere de litere din cele mai moderne, e pusă în pozițiune de a putea executa ori-ce comande prompt, cu cea mai mare acurateță și cu prețuri ieftine. Totodată să îngrijește ca acelea să fie estetic lucrate, după cele mai nouă modele.

Până de prezent să bucură de spriginul celor mai îndepărtate orașe. Dovadă aceasta despre promptitudinea și acurateța cu care efectuește ori-ce lucrare.

Ca prima tipografie românească în acest mare comitat, să roagă de binevoitorul sprigin al institutelor românești și al privaților.

Tot aci să tipărește:
„BUNUL ECONOM“
revistă ptru agricultură
industrie și comerț.

Comandele
din afară să
efectuesc repede!

Opuri —
Bilete de log. —
Broșuri —
Circulare —
Bil. de vizită —
Invitări —
Bilanțuri —
Actii —
Cap. de epis. —
Placate —
Ord. de dans —
Adrese —
Compturi —
Note —
Preț Curent. —
Anunțuri —
Registre —
Imprimare —
Couverte —
Bilete de cun. —
Etc. etc. etc.

THE MUTUAL

Societate pentru asigurări de viață în New-York.

Averea institutului la 31 Decembrie 1904 a fost

2.284.862.000 franci.

Contractele dela „The Mutual” sunt neatacabile după doi ani dela datul subscrierii. După un an de valabilitate se plătește suma asigurată și în cas când moartea a provenit din sinucidere sau duel. Contractele dela Mutual sunt libere de ori-ce restricțiuni atât cu privire la locuință și călătorii cât și cu privire la împlinirea datorinței militare în cas de răzbel pe uscat și pe apă. Afară de aceasta acei indivizi cari sunț în armata comună ces. și reg., la marină, precum și rezerviști dela armata teritorială (honnvéd) și glotașii în cas de mobilizare și răzbel sunt asigurați cu valoarea deplină a sumei asigurate din contract fără cea mai mică detragere și fără de a se plăti pentru acest favor vre-o taxă deosebită.

Agentura principală în Ungaria:

Budapesta, VI., Andrassy-ut 20.

Totfelul de îndrumări și deslușiri se dau cu plăcere și la administrația acestei foi. 31—52

Cruce sau stea dublă electro-magnetică.

Patent Nr. 86967.

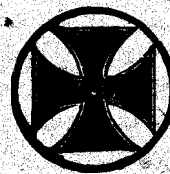
Nu e crucea lui Volta.

vindecă și inviorează

Deosebită atențiune rării, că acest aparat

(190)

de 20

Nu e mijloc secret

pe lângă garanție

e a se da împreju-
vindecă boale vechi
de ani. 97—

Aparatul acesta vindecă și folosește contra durerilor de cap și dinți, migrene, neuralgie, împedacarea circulațiunii sângelui, anemie, amețeli, turturi de ureche, bătăie de inimă, sgârșit de inimă, asma, ausul g. r. e. n., sgârșituri de stomac, lipsa poftei de mâncare, răceală la mâni și la picioare, reuma, podagră, ischias, udul în pat, influența insomnie, epilepsia, circulația neregulată a sângelui și multor altor boale cari la tractare normală a medicului se vindecă prin electricitate. In cancelaria mea se află atestate incurse din toate părțile lumii, cari pretuesc cu mulțămire invențiunea mea și ori-cine poate examina aceste atestate. Acel pacient, care în decurs de 45 zile nu se va vindeca i-se retrimite banii. Unde ori-ce încercare s'a constatat zadarnică, rog a proba aparatul meu. Atrag atențiunea P. T. public asupra faptului, că aparatul meu nu e permis să se confunde cu aparatul „Volta” deoarece ce „Ciasul-Volta” atât în Germania cât și în Austro-Ungaria a fost oficios oprit fiind nefolositor, pe când aparatul meu e în genere cunoscut, apreciat și cercetat. Deja efținătatea crucei mele electro-magnetice o recomandă indeosebi

Prețul aparatului mare e 6 cor.

folosibil la morburii cari nu sunt mai vechi de 15 ani.

Prețul aparatului mic e 4 cor.

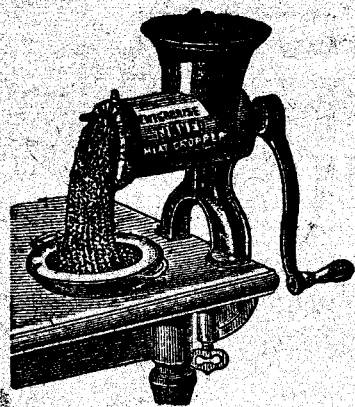
folosibil la copii și femei de constituție foarte slabă.

Expediție din centru și locul de vânzare pentru țeară și streinătate e:

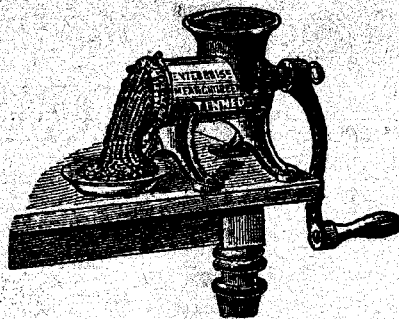
MÜLLER ALBERT, Budapesta, V., strada Vadász 42 G. colțul strada Kálmán.

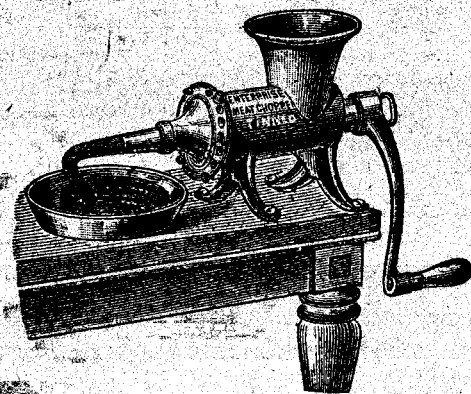
Mașini de Alexanderwerk pentru tocat carne.

Forma Q, R, RR, S, U.

Forma SS, U, T.

Forma UU, T.

Mărimea: Q R RR S SS U UU · T cuțitul pe roata de învârtit

taie pe minută: $\frac{1}{4}$ $\frac{1}{2}$ $\frac{1}{3}$ 1 1 $1\frac{1}{4}$ $1\frac{1}{4}$ $1\frac{3}{4}$ kgr.

Prețul: K. 4-10, 4-90, 6-50, 7-80. 7-50, 11-20, 14-60, 25—.

Acționându-i-se o pálnie ce costă 40 fil. se poate folosi fiecare din aceste, mașini și la umplut de cârnați. Mașini de tot micuțe pentru tocat carne „COLIBRI” costau 2 cor. 50 fileri.

Carol F. Jickeli, Sibiu (Nagyszeben)

Insertiuni și reclame
cu prețuri moderate să primesc la adm.
revistei „BUNUL ECONOM”